

November 2015. Tweede jaar.

Blad zonder naam

Periodiek van schaakvereniging EsPion

IN MEMORIAM JAN BRUGMAN

Afgelopen 17 november overleed Jan Brugman. Een simpel zinnetje. Maar er schuilt zó'n grote wereld achter. Jan was eigenlijk minstens vier mensen: een nauwgezet vakman, een toegewijd familiemens en een trouw parochielid. Wij kennen hem vooral als schaker. Fanatiek achter het bord, maar bovenal een verenigingsman. Ik denk dat Henk Enserink elders in dit gedenknummer de spijker op zijn kop heeft geslagen als het gaat om het beschrijven van deze verenigingsman. Ik voeg hier nog wat statistische gegevens en een enkele persoonlijke noot aan toe.

Als u in de annalen van R.K. Schaakvereniging De Pion grasduint, zult u hem steeds weer tegenkomen. Lid sinds 1 april 1951, een lidmaatschap van bijna 65 jaar! Regelmatig zie je zijn naam ook opduiken als lid van een feestcommissie, Jan hield wel van een feestje en kon dat uitstekend helpen organiseren. Legendarisch zijn zijn bijdragen aan jubilea en de door hem ontworpen en georganiseerde "wijnwedstrijden." Verder vind je hem 5 jaar als intern en/of extern wedstrijdleder. Maar Jan was allereerst "Jan Centen". Een meer nauwgezette penningmeester heeft geen club ooit gehad. Niet alleen heeft Jan de club door financieel lastige tijden geloodsd, met zijn zesentwintig dienstjaren als pennigmeester versloeg hij ook cluboprichter Gerard Coomans die het tot "slechts" 24 jaren bracht.

Het tekent Jan als mens, dat hij zich diep, diep verantwoordigd kon tonen als iemand zijn contributie niet betaalde, maar dat hij altijd tegelijkertijd een oplossing vond als iemand de contributie niet kón betalen... Zo was mijn schaakvriend. Die Jan zal ik me altijd blijven herinneren: hulpvaardig, gewetensvol en en schijnbaar niet stuk te krijgen.

En, vergeef me, ik zal me ook, met een glimlach, de door Henk gememoreerde verwarring herinneren die Jan telkenmale wist te stichten bij de wijnwedstrijden. De kolderieke verwarring over het stemmen op het CDA-congres van september 2011 is daarbij vergeleken kristalhelder. Daarbij kwam dat Jan alles eerst keurig op papier had gezet: wat de bijzondere regels van de avond waren, hoe je je scoreformulier moest bijhouden, hoe je je tegenstander kon vinden, wat de regels van de nevenspellen waren, hoe de prijsuiteiking zou plaatsvinden, iedereen kreeg het op papier en begreep het volkomen. En dan begon Jan het uit te leggen... en niemand snapte er nog iets van.

Tot slot: Jan sprak graag in schaaktermen, en het is ook goed dat de tekst van zijn rouwkaart daar op voortborduurde. Ik doe dat ook. Met het onlangs verscheiden van Ans in gedachten, zeg ik nu: "Vaarwel Jan. Als je je dame kwijt bent geraakt en er blijft zo weinig perspectief over, dan is het gerechtvaardigd om op te geven. En toch heb je gewonnen."

Tom Kooij

JAN BRUGMAN, EEN GEDREVEN MENS

Het was ergens begin jaren negentig dat Jan Brugman mijn medewerking vroeg bij een riskante onderneming. Ondanks de zoveelste aftocht per ambulance bij de Rietwijcker wilde hij het schaken er nog steeds niet aan geven. Hij had van de cardioloog een kastje gekregen waarmee zijn hartfunctie geregistreerd werd – een novum nog in die tijd- en misschien zat er toen ook al een defibrillator ingebouwd, dat weet ik niet meer zo precies. Zijn voorstel was om bij mij in de Hendrik Jabobszstraat de zaak eens flink uit te testen, om op die manier zijn vrouw Ans die hem het schaken wilde verbieden, de wind uit de zeilen te nemen. Ik, lafaard, durfde geen nee te zeggen. Niet veel later zat Jan bij mij aan tafel, al bij de openingszet met een rood aangelopen gezicht. Ik had speciaal cafeïnevrije koffie gekocht en vermeed zorgvuldig alle complicaties, wat mij een nog roder hoofd opleverde dan mijn tegenstander. Maar we haalden beiden het eind van de avond en Jan had iets om mee thuis te komen.

De liefde voor het schaken zat diep bij Jan. Hij beleefde het spel met een enorme intensiteit, zelfs als toeschouwer kon een slechte zet hem enorm aan het hart gaan. Hoofdschuddend kon hij dan bij een bord staan. Niet zozeer als de belerende betweter, maar eerder als iemand bij wie medelijden werd opgewekt voor een armzalige schaker die zoveel kansen mist. Een intense beleving dus, een enorme gedrevenheid, maar als ik probeer te formuleren wat hem zo fascineerde aan het spel, waardoor hij gedreven werd, dan moet ik gaan speculeren. Jan was voor zover ik mij herinner geen absolute waarheidszoeker op het bord, niet iemand die smulde van mooie zetjes of een schaker die het spelen van een bepaalde opening probeerde te perfectioneren. Ik kan me geen bijzondere partijfragmenten herinneren van hem, zelfs naar zijn stijl en openingskeuze moet ik zoveel jaar na dato gissen. Ik denk dat hij vooral genoot van de kameraadschap en de competitie. Een avondje klaverjassen na afloop van de bestuursvergadering was hem waarschijnlijk om die zelfde redenen net zo lief. Gedeelde blijheid, gedeelde smart. Zo iets misschien.

In een vereniging die snel vergrijsde werd Jan al snel een exponent die oude waarden als deugdelijkheid en fatsoen in ere probeerde te houden. Zoals oudvoorzitter Kees Besselink, die zich dezelfde rol had aangemeten, met bijna lichamelijke onpasselijkheid reageerde toen zijn oog plots viel op een bouwvakkers decolleté, zo kon penningmeester Jan niet overweg met een jaarvergadering die naar zijn mening onvoldoende geld opzij wilde zetten voor een volgend jubileum. Diplomatie was toen niet zijn sterkste troef. Stijfkoppig stuurde hij er op aan dat de vergadering geschorst werd, waarna een commissie van wijze mannen moest bemiddelen. Bij een van die jubilea, het 75-jarig bestaan, liet Jan geheel in de Rooms-katholieke traditie van de club, een mis

opdragen uit dankbaarheid. Ik vermoed dat het toen de laatste keer was dat hij dat liet doen. En als hij later stiekem toch nog dergelijke opdrachten heeft laten uitgaan, dan is dat uit eigen zak gegaan. De diverse kascommissies die bij hem thuis de boeken controleerden, hebben daar in ieder geval nooit bewijzen van kunnen vinden.

Jan was zeker geen purist in het schaken, hij hield er van om onze denksport schaafteloos en onnavolgbaar te combineren met andere spelen, zoals hij vele jaren prachtig deed bij de wijnwedstrijden. Hij schreef dan een heldere toelichting voor de gang van zaken op zo'n best wel ingewikkelde avond. Die verpeste hij echter consequent door er ook nog een mondelinge toelichting aan toe te voegen. Daarna was bijna iedereen het spoor bijster. Wijs geworden in de loop der jaren probeerden wij hem er van te weerhouden die toelichting te geven, wat maar zelden lukte. Het was niet erg, denk ik nu achteraf. Want wat Jan voornamelijk voor ogen stond was om mensen samen te brengen. En samen, dat waren ze ongetwijfeld ook in de vrolijk collectieve verwarring die hij zaaide. Jan had graag gezien dat 'zijn' club De Pion zelfstandig de honderd gehaald had. Toen dat perspectief uit beeld verdween, was hij pragmatisch genoeg om het samengaan van De Pion en Es'80 te stimuleren. Bij voorbeeld in de laatste wijnwedstrijd die hij drie jaar geleden organiseerde. Hij ontwierp daarvoor zelfs een extra stuk en een extra lijn op het schaakbord. Hij zei over die samenwerking ook verstandige dingen op de jaarvergaderingen. Met een stem die steeds zwakker werd maar waar veel beter naar te luisteren viel, gaf hij in mijn beleving beslissende zetjes voor de fusie.

Jan zijn vlag stond al heel lang op vallen. Dat wist hij, maar tegelijkertijd wilde hij er niet van weten. Hij maakte plannen, genoot van zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen, leefde mee met wie hij maar kon. Net als bij zijn vriend Kees Besselink die hij trouw bleef bezoeken, was het uiteindelijk toch weer de dankbaarheid die zijn dagen beslissend kleurde, wat er medisch of anderszins ook voor nare dingen gebeurden. Zelfs na het overlijden van Ans had hij weer een plan voor het eindspel dat er voor hem overbleef: wonen in Torendael en daar schaken met zijn vrienden. Ik zie nog de ogen waarmee hij dat glunderend vertelde. Het was je zeer gegund Jan, maar het is er niet meer van gekomen. Je overleed op dinsdag (!) 17 november. We zullen je missen: jouw belangstellende aanwezigheid, de loten van de Zonnebloem die je ons in de maag probeerde te splitsen, je onnavolgbare uitleggen. Misschien wil je, net als al die andere oude meesters in die prachtige hoge zaal van Torendael, af en toe over onze schouders meekijken, of alles nog goed gaat. De club, die jij zo trouw gediend hebt, moet dan de honderd zeker kunnen halen.

Henk Enserink

Dank je wel, Jan, voor alle plezier dat je in het spel bracht.

Wie, wat en waar

EsPion

Sinds 23 mei 2014. www.espion.club

Voorzitter:

Raymond Altman, 020 - 665 89 63
voorzitter@espion.club

Secretaris:

Alfred Vellekoop, 0294 – 45 01 50
secretaris@espion.club

Penningmeester:

Gerard Diependaal, 020 - 615 36 05
penningmeester@espion.club

Bestuurslid algemeen:

Marcel Kusse, 020 – 690 25 00
bestuur@espion.club

Bestuurslid algemeen:

Willem Alpherts, 020 – 470 03 92
bestuur@espion.club

Wedstrijdleider extern:

Henk Enserink, 030 - 666 40 24
extern@espion.club

Wedstrijdleider intern:

Harrie Boom, 0636 - 00 39 42
Afmelden tot uiterlijk 18:00 uur
intern@espion.club

Website

Mick Vaassen, 0629 – 56 63 81
webmaster@espion.club

Redactie

Materiaal (lieft als Word-bestand)
redactie@espion.club

